

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА**

НАЦРТ

**ЗАКОН
О СИГУРНОСТИ И ЗАШТИТИ НА РАДУ**

Сарајево, септембар 2016. године

ЗАКОН О СИГУРНОСТИ И ЗАШТИТИ НА РАДУ

ДИО ПРВИ - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет Закона)

- (1) Овим законом уређују се права, обавезе и одговорности послодаваца и радника у вези са провођењем и побољшањем сигурности и здравља радника на раду, као и систем правила сигурности и здравља на раду, чијом примјеном се постиже спрјечавање повреда на раду, професионалних обољења и других обољења у вези са радом, као и заштита радне околине.
- (2) Посебна заштита се прописује ради очувања душевног и тјелесног развоја младих, заштите жена од ризика који би могли угрозити остваривање материнства, заштите лица са инвалидитетом и професионално обољелих лица од даљег оштећења здравља и умањења њихове радне способности и очувања радних способности старијих радника у границама примјереним њиховој животној доби.

Члан 2. (Дефиниције појмова)

Појмови који се користе у овом закону имају сљедеће значење:

- a) **послодавац** је правно или физичко лице које запошљава једног или више радника, укључујући и органе државне управе. Послодавцем, у смислу овог закона, сматра се и пољопривредник и физичко лице које само или са члановима своје породице обавља пољопривредну или неку другу дјелатност као једино или главно занимање;
- b) **радник** је лице које ради код послодавца на основу уговора о раду, уговора о обављању привремених и повремених послова или рјешења о постављењу особе која није државни службеник, државног службеника и намјештеника;
- c) **мјесто рада** у смислу овог закона је простор намијењен за обављање послова (у објекту или на отвореном, као и на привременим и покретним градилиштима, објектима, уређајима, саобраћајним средствима), у којем радник борави и има приступ у току рада и који је под непосредним надзором послодавца;
- d) **радна околина** је простор у којем се обавља рад и који укључује мјесто рада, радне увјете, радне поступке и односе у процесу рада;
- e) **средства за рад** у смислу овог закона су:
 - објекти намијењени за рад са припадајућим просторијама, инсталацијама и уређајима, просторијама и површинама за кретање радника, те помоћним просторијама и њиховим

- инсталацијама и уређајима, пријевозна средства жељезничког, друмског, ријечног, језерског и зрачног пријевоза, те друга средства рада која се користе приликом обављања послова,
- радна опрема (свака машина или уређај, апарат, оруђе или друга опрема која се употребљава за рад),
 - средства и опрема личне заштите при раду,
 - сировине и материјали који се користе у процесу рада,
 - друго средство које се употребљава у радном процесу или је на било који начин повезано са радним процесом.
- f) **стручни сарадник за сигурност и здравље на раду** је лице којем послодавац повјери извршавање стручних послова сигурности и здравља на раду (у даљем тексту: стручни сарадник);
- g) **повјереник за сигурност и здравље на раду** је лице изабрано или именовано да представља запослене у области сигурности и здравља на раду код послодавца;
- h) **овлаштена здравствена установа односно овлаштена приватна пракса** је здравствена установа односно приватна пракса која у складу са прописима о здравственој заштити обавља дјелатност специфичне здравствене заштите радника/медицине рада;
- i) **овлаштена организација за сигурност и здравље на раду** је привредно друштво или установа специјализована за вршење периодичних прегледа из области сигурности и здравља на раду, процјене ризика и оспособљавање радника;
- j) **ризик** је вјероватноћа настанка повреде, обољења или оштећења здравља радника услед опасности;
- k) **процјена ризика** у смислу овог закона је систематско евидентирање и процјењивање свих фактора у процесу рада који могу узроковати настанак повреда на раду, обољења или оштећења здравља и утврђивање могућности, односно начина спрјечавања, отклањања или смањења ризика;
- l) **послови са повећаним ризиком** су послови утврђени актом о процјени ризика на којим и поред потпуно или дјелимично примијењених мјера у складу са овим законом, постоје околности које могу да угрозе сигурност и здравље радника;
- m) **опасне материје** су експлозивне, запаљиве, оксидирајуће, отровне, заразне, корозивне, канцерогене и радиоактивне материје утврђене стандардима и другим прописима, а које се производе, користе или складиште у процесу рада, као и материје чија су својства, када су везане за неке супстанце, опасне по живот и здравље радника.

Члан 3.

(Сигурност и здравље на раду)

Сигурност и здравље на раду, у смислу овог закона, је осигурање таквих увјета на раду којима се у највећој могућој мјери смањују повреде на раду, професионална обољења и обољења у вези са радом и који стварају претпоставку за пуно физичко, психичко и социјално благостање запослених.

Члан 4.

(Лица која имају право на сигурност и здравље на раду)

- (1) Право на сигурност и здравље на раду има:
 - a) радник,
 - b) лице које је код послодавца на стручном оспособљавању,
 - c) лице које се налази на преквалификацији, доквалификацији или стручном усавршавању,
 - d) ученици и студенти на практичној настави,
 - e) лице које учествује у јавним радовима,
 - f) лице које обавља волонтерски рад,
 - g) лице које за вријеме издржавања казне затвора ради у затворској радионици, на градилишту или на другим радним мјестима,
 - h) друго лице које се затекне у радној околини ради обављања одређених послова, ако је о његовом присуству послодавац упознат.
- (2) Сигурност и здравље на раду лицима из става (1) тач. а), б), д), ф), и х) овог члана обезбјеђује послодавац, лицима из тачке ц) овог члана образовна установа, лицима из тачке е) овог члана организатор радова и лицима из тачке г) овог члана установа за извршење казне затвора.

Члан 5.

(Искључење од примјене Закона)

Одредбе овог закона не односе се на припаднике оружаних снага и полиције.

Члан 6.

(Вијеће за сигурност и здравље на раду)

- (1) Влада Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Влада Федерације), оснива Вијеће за сигурност и здравље на раду које чине представници Владе Федерације, удружења послодавца, синдиката и истакнутих стручњака за сигурност и здравље на раду.
- (2) Вијеће за сигурност и здравље на раду предлаже и повремено преиспитује политику сигурности и заштите здравља на раду и подстиче усклађивање рада свих релевантних органа и тијела, као и законодавства, у циљу обезбјеђења живота, здравља и радне способности радника, спрјечавања повреда на раду и професионалних обољења.
- (3) Одлука о оснивању Вијећа за сигурност и здравље на раду из става (1) овог члана донијет ће се у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 7.

(Учешће синдиката)

Синдикат учествује у уређивању и унапређивању сигурности и здравља радника на раду у складу са законом, прописима донесеним на основу закона и колективним уговором.

ДИО ДРУГИ - ОПЋИ ЗАХТЈЕВИ ЗА СИГУРНЕ И ЗДРАВЕ УВЈЕТЕ РАДА

Члан 8.

(Опће мјере сигурности на раду)

Пројектовање, извођење и стављање у функцију објеката, технолошких процеса и радних мјеста, израда, производња, ускладиштење, испитивање, замјена, инсталирање, кориштење и одржавање средстава за рад, увоз и руковање средствима за рад, опасним материјама и енергијом, врши се у складу са захтјевима утврђеним одредбама овог закона и развојем научно-техничких достигнућа.

Члан 9.

(Обавеза примјене прописаних мјера сигурности и здравља на раду)

- (1) Послодавац који израђује техничку документацију за објекте и техничко-технолошке процесе обавезан је да при пројектовању објеката и техничко-технолошких процеса примијени прописане мјере сигурности и здравља на раду, са назнаком свих ризика и мјера за њихово отклањање.
- (2) Послодавац из става (1) овог члана дужан је да изда исправу којом потврђује да је пројектовање извршено у складу са законом, односно прописима донесеним на основу закона.
- (3) Ако у пројектовању објеката и техничко-технолошких процеса учествује више послодаваца из става (1) овог члана, инвеститор је обавезан да осигура јединствену исправу.

Члан 10.

(Обавеза пројектовања мјера сигурности на раду)

- (1) Послодавац који изводи радове на изградњи објеката и техничко-технолошких процеса дужан је да изводи радове према техничкој документацији у којој су пројектоване мјере сигурности и здравља на раду.
- (2) Обавеза из става (1) овог члана односи се и на радове на монтажи, замјени опреме, ремонту и реконструкцији објеката.
- (3) Нови, обновљени или реконструисани објекти и техничко-технолошки процеси не могу почети са радом без употребне дозволе, у складу са законом.

Члан 11.

(Елаборат о уређењу радилишта)

- (1) Послодавац који изводи радове на изградњи, монтажи, замјени опреме, ремонту или реконструкцији објеката обавезан је прије почетка радова да изради елаборат о уређењу радилишта у складу са прописима донесеним на основу закона и обезбиједи извођење радова према том елаборату.
- (2) Послодавац из става (1) овог члана који изводи радове на радилишту дуже од седам дана, обавезан је да пријаву и елаборат о уређењу радилишта

достави надлежној инспекцији рада најмање осам дана прије почетка рада на радилишту.

Члан 12.

(Обавеза осигурања јединственог елабората о уређењу радилишта)

Ако два или више послодаваца користе исти простор за радилиште, сваки од њих проводи мјере сигурности и здравља на раду, а главни извођач односно инвеститор је обавезан да обезбиједи јединствени елаборат о уређењу радилишта.

Члан 13.

(Увјети за употребу средстава за рад)

- (1) Радна опрема може се ставити у промет, наручити или ставити у употребу ако су испуњени увјети за сигурност и здравље на раду и ако је то потврдио произвођач или увозник увезених производа.
- (2) Средства и опрема личне заштите могу се ставити у промет, наручити или ставити у употребу ако пружају поуздану заштиту од ризика при раду и ако је то потврдио произвођач или увозник увезених производа.
- (3) Сва средства за рад могу се употребљавати само ако посједују исправу којом се доказује да одговарају прописима, а средства личне заштите потврду о испуњавању прописаних стандарда.

Члан 14.

(Радна опрема)

- (1) Радна опрема мора одговарати радном процесу који се обавља и мора бити на одговарајући начин прилагођена тој сврси тако да не угрожава сигурност и здравље радника.
- (2) Избор радне опреме и материјала који се користе врши се у складу са посебним увјетима и специфичностима рада како би се отклонили или смањили ризици.

Члан 15.

(Упутства за сигурну употребу и руковање средствима за рад)

- (1) Произвођачи и увозници радне опреме и средстава и опреме личне заштите обавезни су да издају исправу којом се доказује да одговарају међународним прописима, техничким прописима и прописаним мјерама сигурности и здравља на раду и дају упутства за употребу и одржавање на службеним језицима у Босни и Херцеговини, односно Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерацији).
- (2) Произвођачи и увозници опасних материја дужни су да дају упутство за сигурну употребу и руковање. Упутство садржи идентификационе податке, податке о физичким и хемијским карактеристикама, степен опасности од пожара и експлозије, опасности по здравље, о радиоактивности, о еколошким подацима, о посебним заштитним мјерама, о начину складиштења и означавања, о пријеносу и транспорту, као и о поступку

отклањања опасних материја. Ови подаци се дају на службеним језицима у Босни и Херцеговини, односно Федерацији.

Члан 16.
(Обавеза прибављања потребне документације)

Послодавац не може ставити у промет или употребу средства за рад или опасне материје прије него што прибави документацију из члана 15. овог закона.

Члан 17.
(Издавање исправа)

Исправе из члана 9. ст. (2) и (3) и члана 15. став (1) може издати и овлаштена организација за сигурност и здравље на раду.

Члан 18.
(Забрана давања финансијске накнаде)

Послодавци не могу дати финансијску или другу накнаду радницима у замјену за испуњавање захтјева стандарда сигурности и здравља на раду.

ДИО ТРЕЋИ - ОБАВЕЗЕ ПОСЛОДАВЦА

Члан 19.
(Обавеза осигурања превентивних мјера)

- (1) Послодавац је обавезан да приликом организовања рада и радног процеса осигура превентивне мјере ради заштите живота и здравља запослених, као и потребна материјална средства за њихову примјену.
- (2) Послодавац је дужан да осигура превентивне мјере прије почетка рада радника, у току рада, као и код сваке измјене технолошког поступка, избором радних и производних метода којима се осигурава највећа сигурност и заштита здравља на раду, заснована на примјени прописа из области сигурности и здравља на раду, радних односа, техничких прописа и стандарда, прописа из области здравствене заштите и др.
- (3) У случају када послодавац, у складу са чланом 29. овог закона, ангажује овлаштену организацију за сигурност и здравље на раду, то га неће ослободити одговорности утврђене у ставу (1) овог члана.

Члан 20.
(Начела у провођењу мјера сигурности и здравља на раду)

Послодавац проводи мјере сигурности и здравља на раду поштујући следећа опћа начела превенције:

- a) процјене ризика,
- b) спрјечавања ризика,
- c) отклањања ризика на њиховом извору,

- d) прилагођавања рада и мјеста рада раднику нарочито у погледу избора опреме за рад и метода рада, као и избора технолошког поступка да би се избјегла једноличност у раду у циљу смањења њиховог утицаја на здравље радника,
- e) прилагођавања техничком напретку,
- f) замјене опасних технолошких процеса или метода рада безопасним или мање опасним,
- g) утврђивања јединствених превентивних мјера с циљем међусобног повезивања технологије, организације рада, увјета рада, социјалних односа и утицаја фактора везаних за радну околину,
- h) давања предности заједничким мјерама заштите пред појединачним,
- i) одговарајућег оспособљавања и обавјештавања радника.

Члан 21.
(Обавезе послодавца)

Послодавац је дужан да:

- a) организује послове сигурности и здравља на раду,
- b) врши процјену ризика за свако радно мјесто и утврђује послове са повећаним ризиком, на начин и под увјетима утврђеним овим законом,
- c) омогући раднику да се прије ступања на рад упозна са мјерама сигурности и здравља на раду,
- d) обавјештава раднике и повјереника за сигурност и здравље на раду о увођењу нових технологија и средстава за рад, те опасностима и штетностима по здравље радника и издаје упутства за сигуран рад,
- e) осигурава да планирање и увођење нових технологија буде предмет савјетовања са радницима и/или њиховим повјереником за сигурност и здравље на раду у вези са посљедицама по сигурност и здравље изазваних избором опреме, увјета рада и радне околине,
- f) оспособљава раднике за сигуран рад,
- g) осигурава радницима средства и опрему личне заштите и њихово кориштење,
- h) осигурава периодичне љекарске прегледе радника који раде на пословима на којима постоје повећани ризици по здравље и предузима мјере за спрјечавање настанка инвалидности и професионалних обољења радника,
- i) осигурава периодичне прегледе средстава рада и средстава и опреме личне заштите при раду, у складу са техничким стандардима,
- j) осигурава периодичне прегледе и испитивања физичких, хемијских и биолошких штетности и микроклиме у радној околини,
- k) осигурава периодичне прегледе и испитивања средстава рада и опреме, радних и помоћних просторија и средстава и опреме личне заштите, који не подлијежу обавезним периодичним прегледима и испитивањима, на начин, по поступку и у роковима утврђеним опћим актом,
- l) проводи мјере заштите од пожара у складу са посебним прописима,
- m) проводи мјере за осигурање прве помоћи,
- n) унапређује сигурност и здравље на раду,
- o) обавјештава надлежну инспекцију рада о сваком смртном случају, несрећи која је задесила једног или више радника, тежој повреди,

професионалном обољењу, свакој појави или болести које погађају више од једног радника и свакој појави која би могла угрозити живот или здравље радника на раду, а коју послодавац није у могућности отклонити,

- р) обавјештава надлежну инспекцију о почетку и завршетку радова на изградњи, монтажи, замјени опреме, ремонту и реконструкцији објеката.

Члан 22.

(Процјена ризика)

- (1) Послодавац је дужан својим интерним актом о сигурности и здрављу на раду утврдити организацију провођења сигурности и здравља на раду, правила превенције и заштите, послове са повећаним ризиком, те права, обавезе и одговорности стручног сарадника и радника у овој области.
- (2) Основ за израду акта из става (1) овог члана је акт о процјени ризика на мјесту рада који садржи опис процеса рада са процјеном ризика од повреда или оштећења здравља на мјесту рада у радној околини и мјере за отклањање или смањивање ризика на најмању могућу мјеру у циљу побољшања сигурности и здравља на раду.
- (3) У случају промјене ризика у процесу рада, послодавац је дужан да изврши одговарајућу измјену акта о процјени ризика из става (2) овог члана.
- (4) Послодавац врши процјену ризика на основу правила које доноси федерални министар надлежан за рад (у даљем тексту: федерални министар) у сарадњи са федералним министром здравства.
- (5) При изради интерног акта о сигурности и здрављу на раду послодавац је дужан да консултира повјереника за сигурност и здравље на раду.

Члан 23.

(Обавеза утврђивања услова рада и захтјева у погледу способности радника)

- (1) Послодавац је дужан да за све послове у техничко-технолошком процесу рада утврди увјете рада и захтјеве у погледу здравствених и психофизичких способности радника који ће те послове обављати.
- (2) Радник не може засновати радни однос уколико предходно није утврђено да његово здравствено стање и психофизичке способности одговарају увјетима рада и захтјевима радног мјеста.

Члан 24.

(Осигурање приступа радном мјесту са повећаним ризиком)

Послодавац је дужан да осигура да приступ радном мјесту са повећаним ризиком, на којем пријети непосредна опасност од повређивања или здравствених оштећења (тровања, гушења и сл), имају само радници који су оспособљени за сигуран и здрав рад, који су добили посебна упутства за рад на таквом мјесту, који испуњавају здравствене увјете и који су снабђевени одговарајућим средствима и опремом за личну заштиту при раду.

Члан 25.

(Средства и опрема личне заштите)

- (1) Послодавац је дужан да обезбиједи радницима средства и опрему личне заштите.
- (2) Послодавац не смије ставити у употребу средства и опрему личне заштите ако нису израђена у складу са чланом 13. став (2) овог закона.
- (3) Послодавац је обавезан да осигура да се средства и опрема личне заштите одржавају у добром стању.
- (4) Послодавац је дужан да искључи из употребе средства и опрему личне заштите на којима настану промјене због којих постоји опасност по сигурност и здравље радника.
- (5) Интерним актом о сигурности и здрављу на раду утврђује се која средства и опрема личне заштите припадају раднику.

Члан 26.

(Обавезе послодаваца при обављању дјелатности на истом мјесту рада са више послодаваца)

У случају када више послодаваца обављају дјелатност на истом мјесту рада, обавезни су да:

- a) сарађују, водећи рачуна о природи дјелатности, у циљу провођења одредаба о сигурности и здрављу,
- b) усклађују активности, водећи рачуна о природи послова, у циљу заштите радника и спрјечавању ризика на раду,
- c) обавијесте једни друге о ризицима на раду,
- d) обавијесте раднике и/или њихове представнике о ризицима на раду.

Члан 27.

(Забрана проузроковања финансијских обавеза за раднике)

Мјере заштите које проводи послодавац и које се односе на сигурност и здравље на раду не смију радницима проузроковати финансијске обавезе.

Члан 28.

(Обавеза упознавања са прописима из области сигурности и здравља на раду)

Послодавац, односно радник који организира или руководи процесом рада, мора бити упознат са прописима из области сигурности и здравља на раду, а нарочито ако се ради о технологијама у којима постоји опасност од повреда на раду, професионалних обољења и поремећаја у технолошком процесу који би могли угрозити сигурност и здравље радника.

Члан 29.

(Организовање послова сигурности и здравља на раду)

- (1) Послодавац је дужан организовати послове сигурности и здравља на раду водећи рачуна о техничко-технолошком процесу рада, броју радника, броју локација одвојених радних јединица, опасностима и ризицима по здравље радника.
- (2) Ако се у недостатку стручног особља послови заштите и превенције не могу организовати код послодавца, послодавац ће ангажовати овлаштену организацију за сигурност и здравље на раду.

- (3) Ако послодавац ангажује овлаштену организацију из става (2) овог члана, дужан је да осигура увид у податке везане за ризике по сигурност и здравље на раду, као и мјере и активности за спрјечавање тих ризика на нивоу радног мјеста.
- (4) Послове сигурности и здравља на раду послодавац може да обавља сам у дјелатностима трговине, угоститељства и туризма, финансијско-техничких и пословних услуга, образовања, науке и информација, здравствене и социјалне заштите и у стамбено-комуналним дјелатностима, ако има до 30 радника.

Члан 30.

(Стручни сарадник за сигурност и здравље на раду)

- (1) Послодавац код којег постоје послови са повећаним ризиком одређује једног или више стручних сарадника који ће обављати послове везане за спрјечавање ризика на раду и заштиту здравља радника.
- (2) Послодавац је дужан стручном сараднику осигурати увјете за рад, потребну опрему и помоћ другог стручног особља, као и средства за обављање и организирање превентивних и заштитних мјера.
- (3) Стручни сарадник не може бити доведен у неповољнији положај због послова које обавља у циљу спрјечавања ризика на раду и заштите здравља радника.
- (4) Стручни сарадник мора бити одговарајуће оспособљен и имати положен стручни испит који се односи на сигурност и здравље на раду (у даљњем тексту: стручни испит) у складу са овим законом.
- (5) Федерални министар, у сарадњи са федералним министром здравства, прописат ће увјете које морају испуњавати стручни сарадници, као и програм, садржај и начин полагања стручног испита.

Члан 31.

(Обавезе стручног сарадника за сигурност и здравље на раду)

- (1) Обавезе стручног сарадника су:
 - a) учешће у изради акта о процјени ризика,
 - b) израда приједлога интерног акта о сигурности и здрављу на раду,
 - c) израда плана и програма мјера сигурности и здравља на раду,
 - d) унутрашњи надзор над примјеном мјера сигурности и здравља на раду,
 - e) стручна помоћ послодавцу у провођењу и унапређењу сигурности и здравља на раду,
 - f) израда упутстава за сигуран рад,
 - g) праћење и организовање периодичних прегледа средстава за рад, средстава и опреме личне заштите,
 - h) праћење и организовање периодичних прегледа хемијских, физичких и биолошких штетности и микроклиме у радној околини,
 - i) припрема и организовање оспособљавања радника за сигуран рад,
 - j) праћење стања и извјештавање послодавца о повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом,
 - k) анализирање узрока повреда на раду и професионалних обољења у сарадњи са овлашћеним доктором специјалистом медицине рада и предлагање мјере за унапређење сигурности и здравља на раду,

- l) праћење и организовање периодичних љекарских прегледа радника који раде на пословима са повећаним ризиком,
 - m) савјетовање послодавца у погледу избора и набавке опреме и технолошког процеса рада,
 - n) сарадња са послодавцем приликом планирања изградње и реконструкције објеката намијењених за рад,
 - o) сарадња са надлежном инспекцијом рада и другим установама које се баве сигурношћу и здрављем на раду,
 - p) сарадња са синдикатом, вијећем запосленика и повјереником за сигурност и здравље на раду, у складу са овим законом.
- (2) Стручни сарадник је обавезан да забрани рад на радном мјесту, односно да забрани употребу средстава за рад и средстава и опреме личне заштите у случају када утврди непосредну опасност по живот и здравље радника, те да о томе у писаном облику обавијести послодавца и повјереника радника за сигурност и здравље на раду.

Члан 32.

(Прва помоћ, противпожарна заштита, евакуација радника, озбиљна и непосредна опасност)

- (1) Послодавац је дужан да:
- a) подузме потребне мјере за прву помоћ, противпожарне мјере и мјере за евакуацију радника, прилагођене природи активности и величини предузећа, односно пословања,
 - b) успостави потребне везе са специјализованим службама, посебно у погледу прве помоћи, хитне здравствене заштите, спашавања и противпожарне заштите.
- (2) За провођење одредаба из става (1) овог члана послодавац ће одредити раднике који ће проводити мјере прве помоћи, противпожарне заштите и евакуације радника.
- (3) Број радника из става (2) овог члана, њихово оспособљавање и опрема којом располажу морају одговарати величини и/или посебним опасностима у правном лицу, односно пословању.

Члан 33.

(Обавезе послодавца у случају озбиљне и непосредне опасности)

- (1) Послодавац је дужан да:
- a) упозна све раднике који су или би могли бити изложени озбиљној и непосредној опасности о ризику који постоји као и мјерама које су подузете или које ће се подузети у погледу заштите, што је прије могуће,
 - b) подузме мјере и изда упутства како би се омогућило радницима да у случају озбиљне и непосредне опасности прекину с радом и/или одмах напусте радно мјесто и пређу на неко сигурно мјесто,
 - c) не тражи од радника да наставе рад у ситуацији када још увијек постоји озбиљна и непосредна опасност, осим у изузетним случајевима када постоји озбиљна и непосредна опасност по сигурност више људи и ширу околину.

- (2) Радници који у случају озбиљне и непосредне опасности напусте своје радно мјесто и/или опасно подручје не смију сносити негативне посљедице у смислу прописа о раду.
- (3) У случају озбиљне и непосредне опасности по властиту сигурност или сигурност других лица, радници који нису у могућности ступити у везу са непосредним руководиоцем, обавезни су подузети одговарајуће мјере у складу са својим знањем и техничким средствима која су им на располагању, да би се избјегле посљедице те опасности, под условом да те мјере не смију бити у очитом нескладу са опасношћу.
- (4) Због подузимања мјера из става (3) овог члана радници не смију сносити негативне посљедице у смислу прописа о раду.

Члан 34. (Обавјештавање радника)

- (1) Послодавац је дужан радницима и/или њиховим представницима давати одговарајућа писана упутства која се односе на ризике по сигурност и здравље и заштитне и превентивне мјере које се подузимају за отклањање или смањење тих ризика.
- (2) Упутства из става (1) овог члана морају бити истакнута на мјесту рада.
- (3) Изузетно, када пријети изненадна опасност по живот и здравље, упутство из става (1) овог члана послодавац може дати усмено.
- (4) Упутства из става (1) овог члана дају се свим радницима укључујући и раднике других послодаваца који обављају послове код послодавца.

Члан 35. (Знакови упозорења на опасност)

- (1) Послодавац је дужан на мјестима рада, на средствима за рад и припадајућим инсталацијама трајно поставити знакове упозорења на опасност и знакове опћих обавјештавања, у складу са посебним прописима.
- (2) Ако знакови упозорења на опасност нису довољни за ефикасно обавјештавање, послодавац је дужан трајно поставити писана упутства о увјетима и начину кориштења простора, просторија, средстава рада, опасних материја и опреме.

Члан 36. (Обавјештавање представника радника и синдиката)

- (1) Послодавац је дужан да најмање два пута годишње извијести повјереника за сигурност и здравље на раду, вијеће запосленика и синдикат о ризицима по сигурност и здравље, те мјерама које је подузео и које ће подузети ради унапрјеђивања сигурности и заштите здравља.
- (2) Осим редовног обавјештавања из става (1) овог члана, послодавац има обавезу да обавјештава и да се савјетује са представницима радника или радницима након смртне, групне или тешке повреде на раду, утврђеног случаја професионалног обољења, као и налаза надлежне инспекције рада којим је утврђен недостатак у примјени мјера сигурности и здравља на раду.

Члан 37.
(Употреба опасних материја)

Послодавац смије дати опасне материје у употребу радницима само под увјетом да су опремљене са документом на службеним језицима у Босни и Херцеговини, односно Федерацији, на којем је произвођач, односно добављач, у складу са прописима, навео све безбједносно- техничке податке који су важни за оцјењивање ризика при раду с тим материјама, те да су задовољене све сигурносне мјере које се налазе на том документу.

Члан 38.
(Писана обавијест о резултатима процјене ризика)

Послодавац је дужан осигурати да запослена жена за вријеме трудноће и дојења, радник млађи од 18 година живота и радник са промијењеном радном способношћу, и поред оспособљавања за сигуран и здрав рад, буду у писаној форми обавијештени о резултатима процјене ризика на радном мјесту и о мјерама којима се ризици отклањају у циљу повећања сигурности и здравља на раду.

Члан 39.
(Савјетовање и укључивање радника и њихових представника)

Послодавац се савјетује са радницима и/или њиховим представницима и омогућава им да учествују у расправама о свим питањима у погледу сигурности и здравља на раду. Посебно им омогућава да учествују у:

- a) расправама и одобравању свих мјера у погледу сигурности и здравља на раду,
- b) свакој мјери која може значајно утицати на сигурност и здравље на раду,
- c) именовању радника који ће обављати послове везане за обезбјеђење здравих и сигурних увјета рада, прве помоћи, гашење пожара и евакуацију радника,
- d) ангажовању, тамо гдје је потребно, овлаштених организација за сигурност и здравље на раду,
- e) планирању и организовању оспособљавања радника у области сигурности и здравља на раду.

Члан 40.
(Повјереник за сигурност и здравље на раду)

- (1) Код послодавца који запошљава 30 или више радника, радници бирају или именују повјереника за сигурност и здравље на раду. Број повјереника, избор и њихов мандат утврђују се у складу са прописом о вијећу запосленика, водећи рачуна о заступљености свих дијелова процеса рада.

- (2) Под увјетима из става (1) овог члана, повјереника за сигурност и здравље на раду именује синдикат, уколико повјереника нису изабрали радници из става (1) овог члана.
- (3) Именовани повјереник за сигурност и здравље на раду из става (2) овог члана има иста права и обавезе као и изабрани повјереник радника.
- (4) Повјереник ће бити изабран или именован без обзира на број радника ако то захтијевају увјети рада (повећана опасност за сигурност и здравље радника, рад на издвојеним мјестима и сл).
- (5) Повјереник мора имати одговарајућу стручну спрему, потребно знање и искуство из ове области, те способности и вјештине за додатно оспособљавање из ове области.

Члан 41.

(Права и дужности повјереника за сигурност и здравље на раду)

- (1) Повјереник за сигурност и здравље на раду има право да:
 - а) добије информације о увјетима рада, анализама повреда на раду, професионалних обољења и болести везаних за рад, налазима и препорукама инспекцијских органа,
 - б) захтијева од послодавца да подузме одговарајуће мјере и достави му приједлоге за ублажавање ризика и отклањања извора опасности,
 - с) информише раднике о провођењу мјера сигурности и здравља на раду,
 - д) захтијева инспекцијски преглед ако сматра да мјере које је подузео послодавац нису примјерене циљу по којем треба осигурати сигурне и здраве увјете рада и изнесе своја запажања у току инспекцијског прегледа,
 - е) присуствује инспекцијским прегледима и/или достави своја запажања у току инспекцијских прегледа.
- (2) За вријеме обављања послова утврђених овим законом, повјереник за сигурност и здравље на раду има право на накнаду плаће у висини плаће коју би остварио да је радио на пословима за које је закључио уговор о раду.
- (3) Послодавац осигурава повјеренику за сигурност и здравље на раду потребна средства да може остваривати своје функције које произлазе из овог закона, у складу са прописом о вијећу запосленика.
- (4) Повјереник за сигурност и здравље на раду не може бити доведен у неповољнији положај због својих послова везаних за сигурност и здравље на раду.

Члан 42.

(Оспособљавање радника)

- (1) Послодавац је дужан да изврши оспособљавање радника за сигуран и здрав рад код заснивања радног односа, односно премјештаја на друге послове, приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад, као и код промјене процеса рада који може проузроковати промјену мјера за сигуран и здрав рад.
- (2) Послодавац је дужан да радника у току оспособљавања за сигуран и здрав рад, упозна са свим врстама ризика на пословима на које га распоређује и

о подузетим конкретним мјерама сигурности и здравља на раду, у складу са актом о процјени ризика.

- (3) Оспособљавање радника за сигуран и здрав рад мора бити прилагођено специфичностима његовог радног мјеста.

Члан 43.

(Забрана самосталног рада)

- (1) Радници не могу бити распоређени на радна мјеста на којима ће самостално обављати послове прије него што стекну знања из члана 42. овог закона.
- (2) Послодавац код којег рад обављају радници другог послодавца мора осигурати да ти радници буду упознати са мјерама сигурности на раду и здравственим ризицима на раду.
- (3) Оспособљавање радника из члана 42. овог закона мора се обављати у току радног времена и не смије изазвати трошкове за радника.

Члан 44.

(Провјера оспособљености за сигуран и здрав рад)

- (1) Оспособљавање радника за сигуран и здрав рад, послодавац обавља теоријски и на практичан начин.
- (2) Провјера теоријске и практичне оспособљености радника за сигуран и здрав рад обавља се на радном мјесту.
- (3) Периодичне провјере оспособљености за сигуран и здрав рад радника који ради на пословима са повећаним ризиком врши се на начин, у року и по поступку утврђеном актом о процјени ризика.

Члан 45.

(Теоријско и практично оспособљавање)

- (1) У току оспособљавања из области сигурности и здравља на раду, радник се упознаје нарочито са:
 - a) техничко-технолошким процесом и организацијом рада у цјелини, а посебно са пословима свог радног мјеста,
 - b) опасностима које угрожавају сигурност на раду, кориштењем средстава рада и опреме и начином употребе штетних материја,
 - c) мјерама сигурности и здравља на раду и разлозима због којих се те мјере предвиђају и проводе,
 - d) употребом одговарајућих средстава рада и одговарајуће опреме и средстава личне заштите, као и правилним и намјенским кориштењем уређаја и средстава којима се служи при раду,
 - e) правима и дужностима у провођењу прописа и мјера сигурности и здравља на раду и посљедицама због непридржавања тих прописа и мјера,
 - f) пружањем прве помоћи,
 - g) организацијом сигурности и здравља на раду,
 - h) кориштењем против пожарних апарата,
 - i) одредбама овог закона.

- (2) Ако послодавац није у могућности да изврши оспособљавање радника у смислу става (1) овог члана, те послове повјерит ће овлаштеној организацији из члана 60. овог закона.

ДИО ЧЕТВРТИ - ПРАВА И ОБАВЕЗЕ РАДНИКА

Члан 46.

(Право на сигурне и здраве увјете рада)

- (1) Радник има право на сигурне и здраве увјете рада.
(2) Радна околина и средства за рад морају, с обзиром на природу посла, обезбиједити сигурност и заштиту радника и не смију угрозити њихово здравље.

Члан 47.

(Дужност радника да себе и друге не излаже опасностима)

Радник је дужан да обавља посао у складу са својом стручном спремом и завршеном обуком, као и упутствима која даје послодавац, тако да не излаже себе или друга лица на која могу утицати његове активности или непажња у току процеса рада, опасностима од повреде на раду или професионалног обољења.

Члан 48.

(Дужности радника)

- (1) Радници су, нарочито, дужни:
- a) да правилно употребљавају средства за рад и опрему, опасне материје и друга средства производње у складу са упутствима произвођача и упутствима за сигуран рад која даје послодавац,
 - b) да правилно употребљавају средства и опрему личне заштите која су им додијељена и да их након употребе враћају на мјесто на којем се чувају,
 - c) не смију самовољно искључити, модификовати, промијенити или уклонити сигурносни уређај који је инсталиран, посебно на машину, уређај, алат, погон или објекат и такав уређај морају правилно употребљавати,
 - d) да одмах обавијесте послодавца и/или стручног сарадника о свакој појави на послу за коју постоји оправдана сумња да представља опасност по сигурност и здравље као и о недостацима у поступцима заштите,
 - e) да обавијести лице одговорно за то радно мјесто и/или послодавца о повредама које су задобили,
 - f) да сарађују са послодавцем и/или стручним сарадником у провођењу мјера или захтјева које је наредио инспектор рада,
 - g) да сарађује са послодавцем и/или стручним сарадником у провођењу мјера које ће обезбиједити да радна околина и увјети рада буду сигурни

и не представљају ризик по сигурност и здравље у оквиру њиховог радног мјеста,

h) да дају све податке и информације које траже инспектори рада.

- (2) Радник који се не придржава утврђених правила сигурности и здравља на раду и прописаних обавеза у смислу овог закона чини тежу повреду радне обавезе у складу са колективним уговором, односно опћим актом послодавца.

Члан 49.

(Поступање у случају непосредне опасности по живот и здравље радника)

- (1) Радник има право да одбије да ради ако сматра да му пријети непосредна опасност по живот и здравље и дужан је да о томе одмах обавијести свог непосредног руководиоца и/или именованог стручног сарадника, надлежног инспектора рада и представника радника.
- (2) По пријему обавијести из става (1) овог члана, надлежна инспекција рада обавезна је да одмах изврши увиђај на лицу мјеста и нареди да се проведу одговарајуће мјере сигурности и здравља односно забрани рад док се мјере не проведу или извести радника из којих разлога његов захтјев није основан.
- (3) Радник из става (1) овог члана који се удаљио са радног мјеста, не смије сносити негативне посљедице у смислу прописа о раду, осим у случају ако послодавац докаже да се радник неоправдано удаљио са радног мјеста.

ДИО ПЕТИ - ЗДРАВСТВЕНИ НАДЗОР

Члан 50.

(Право радника на специфичну здравствену заштиту/медицину рада)

- (1) Послодавац је дужан да радницима осигура услуге специфичне здравствене заштите/медицине рада како би се осигурао здравствени надзор примјерен ризицима за здравље и сигурност на раду којима су радници изложени.
- (2) Обављање послова специфичне здравствене заштите/медицине рада послодавац уговара са здравственом установом односно приватном праксом која обавља дјелатност специфичне здравствене заштите/медицине рада, у складу са прописима о здравственој заштити и овим законом.
- (3) Послодавац је дужан да здравственим радницима, који пружају услуге специфичне здравствене заштите/медицине рада из става (2) овог члана, осигура приступ у све радне просторије и просторе.

Члан 51.

(Послови специфичне здравствене заштите/медицине рада)

Овлаштена здравствена установа односно овлаштена приватна пракса из члана 50. став (2) овог закона, поред послова утврђених прописима о здравственој заштити, може обављати и сљедеће послове:

- a) даје савјете послодавцу о унапређивању заштите здравља, сигурности, хигијене рада, ергономији и заштитним средствима,
- b) упознаје раднике са ризицима по здравље који су повезани са њиховим радом и обавља послове оспособљавања радника за пружање прве помоћи,
- c) учествује у изради акта о процјени ризика на мјесту рада код послодавца,
- d) оцјењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају радници за обављање одређених послова на радном мјесту са повећаним ризиком или за употребу, односно руковање одређеном опремом за рад,
- e) врши претходне и периодичне љекарске прегледе радника на радним мјестима са повећаним ризиком и издаје извештаје о љекарским прегледима у складу са прописима о сигурности и здрављу на раду,
- f) учествује у организовању прве помоћи, спашавању и евакуацији у случају повређивања радника или хаварија,
- g) даје савјете послодавцу при избору другог одговарајућег посла према здравственој способности радника,
- h) савјетује послодавца у избору и тестирању нових средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду, са здравственог аспекта,
- i) сарађује са стручним сарадником за сигурност и здравље на раду.

Члан 52.

(Обавеза обавјештавања овлаштене здравствене установе, односно овлаштене приватне праксе)

Послодавац, стручни сарадник, радници и њихови представници за сигурност и здравље на раду дужни су извјестити овлаштену установу из члана 50. став (2) овог закона о свим факторима на радном мјесту и у радној околини за које знају или претпостављају да се могу неповољно одразити на здравље радника.

Члан 53.

(Послови са повећаним ризиком)

- (1) Послодавац је дужан да раднику који обавља послове са повећаним ризиком, прије почетка рада осигура претходни љекарски преглед, као и периодични љекарски преглед у току рада.
- (2) Послови са повећаним ризиком утврђују се интерним актом о сигурности и здрављу на раду и уговором о раду.
- (3) Пословима са повећаним ризиком сматрају се:
 - a) послови са повећаним ризиком од повређивања, настанка професионалних обољења и оштећења здравља радника,
 - b) послови са специфичним захтјевима који, у циљу сигурног и успјешног рада условљавају посебне здравствене и психофизичке способности радника на тим радним мјестима,
 - c) послови на којима, након примјене свих технички признатих метода за смањење ризика, постоји преостали ризик за неке раднике.

Члан 54.

(Евиденције о љекарским прегледима радника)

- (1) Приликом упућивања радника на љекарски преглед из члана 53. став (1) овог закона, послодавац је обавезан доставити овлаштеној здравственој установи, односно овлаштеној приватној пракси податке о пословима са повећаним ризиком и навести штетности и опасности којима су радници изложени.
- (2) О резултатима одговарајућег љекарског прегледа радника, овлаштена здравствена установа, односно овлаштена приватна пракса води евиденцију и у року од 15 дана од извршеног прегледа о томе доставља извјештај послодавцу.

Члан 55.

(Право радника на премјештај на друго радно мјесто)

- (1) Ако се у поступку периодичног љекарског прегледа утврди да радник не испуњава посебне здравствене увјете за обављање послова са повећаним ризиком, послодавац је дужан да га премјести на друго радно мјесто које одговара његовим здравственим способностима, уколико такво радно мјесто постоји код послодавца. Уколико такво мјесто не постоји, примјењују се одговарајуће одредбе Закона о раду.
- (2) Неиспуњавање посебних здравствених увјета за рад на пословима са повећаним ризиком не може бити разлог за отказ уговора о раду.

Члан 56.

(Начин обављања љекарских прегледа)

Претходни и периодични љекарски прегледи радника који обављају послове са повећаним ризиком врше се на начин, по поступку и у роковима које утврђује федерални министар у сарадњи са федералним министром здравства.

ДИО ШЕСТИ - ЕВИДЕНЦИЈЕ, ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И ОБАВЈЕШТАВАЊЕ О НЕСРЕЋАМА И ПОВРЕДАМА НА РАДУ И ПРОФЕСИОНАЛНИМ ОБОЉЕЊИМА

Члан 57.

(Обавеза вођења евиденција код послодавца)

- (1) Послодавац је дужан да води прописану евиденцију о:
 - a) радницима на радним мјестима са повећаним ризиком,
 - b) радним мјестима са повећаним ризиком,
 - c) опасним материјама које се користе при раду,
 - d) провјери знања радника из области сигурности и здравља на раду,
 - e) извршеним прегледима и испитивањима радне средине и средстава за рад,
 - f) повредама на раду, професионалним обољењима, смртним случајевима и њиховим узроцима,
 - g) љекарским прегледима радника.

- (2) Послодавац је дужан доставити надлежној инспекцији рада годишњи извјештај о случајевима из става (1) тачка ф) овог члана.

Члан 58.

(Достављање извјештаја о повреди на раду и професионалном обољењу)

- (1) Извјештај о повреди на раду која се догоди и професионалном обољењу које настане на радном мјесту, послодавац је дужан доставити раднику који је претрпио повреду односно код којег је настало обољење, надлежном заводу здравственог осигурања код којег је радник здравствено осигуран, овлаштеној здравственој установи односно овлаштеној приватној пракси која обавља услуге специфичне здравствене заштите/медицине рада код послодавца, као и надлежној инспекцији рада, у року од седам дана од дана претрпљене повреде односно настанка обољења.
- (2) Извјештај из става (1) овог члана подноси се на обрасцу чији садржај и начин подношења прописује федерални министар у сарадњи са федералним министром здравства.

Члан 59.

(Обавеза обавјештавања инспекције рада)

- (1) О сваком смртном случају, тежој повреди на раду, професионалном обољењу и свакој појави која би могла угрозити живот или здравље радника на раду послодавац је обавезан одмах обавијестити надлежну кантоналну инспекцију рада.
- (2) За сваку повреду на раду послодавац је дужан на увиђај позвати стручног сарадника, непосредног руководиоца повријеђеног радника и повјереника за сигурност и здравље на раду.

ДИО СЕДМИ - ОВЛАШТЕНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА СИГУРНОСТ И ЗАШТИТУ ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 60.

(Издавање и одузимање дозволе за обављање стручних послова)

- (1) Привредном друштву или установи која испуњава кадровске, организацијске, техничке и друге увјете (у даљем тексту: овлаштена организација), федерални министар издаје дозволу за обављање сљедећих стручних послова:
 - a) периодичних прегледа и испитивања физичких, хемијских и биолошких штетности и микроклиме у радним и помоћним просторијама,
 - b) периодичних прегледа и испитивања средстава за рад и средстава и опреме личне заштите, електричних и громобранских инсталација на објектима на којима се примјењују мјере сигурности и здравља на раду,

- c) оспособљавање радника за сигуран рад,
 - d) процјену ризика на мјестима рада и радне околине из члана 22. овог закона.
- (2) Дозволу из става (1) овог члана федерални министар ће одузети:
- a) ако утврди да овлаштена организација више не испуњава увјете за добијање дозволе,
 - b) ако је дозвола издата на основу неистинитих података,
 - c) на приједлог инспекције рада, ако утврди да се послови не обављају у складу са законом и другим прописима донесеним на основу закона.

Члан 61.

(Поступак издавања односно одузимања дозволе)

- (1) О издавању, односно одузимању дозволе за рад федерални министар доноси рјешење против којег није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом.
- (2) Трошкове поступка издавања дозволе за рад сноси овлаштена организација.
- (3) Рјешење о дозволи, односно одузимању дозволе за рад уписује се у регистар који води Федерално министарство рада и социјалне политике.
- (4) Начин вођења и образац регистра из става (3) овог члана прописује федерални министар.

Члан 62.

(Увјети које морају испуњавати овлаштене организације)

Кадровске, организацијске, техничке и друге увјете које морају испуњавати овлаштене организације из члана 60. овог закона, као и поступак и начин утврђивања тих увјета прописује федерални министар, у сарадњи са федералним министром здравства.

Члан 63.

(Записник о извршеним периодичним прегледима)

- (1) О извршеним периодичним прегледима и испитивањима из члана 60. став (1) овог закона овлаштена организација сачињава записник о стручном налазу, на основу којег издаје исправу ако врши преглед за другог послодавца.
- (2) Записник и исправа из става (1) овог члана садржи резултат прегледа и испитивања и констатацију да ли прегледана средства за рад и средства и опрема личне заштите удовољавају прописима донесеним на основу закона.
- (3) Начин, поступак и рокове вршења периодичних прегледа и испитивања из става (1) овог члана, те облик и садржај записника и исправе из става (2) овог члана прописује федерални министар.

Члан 64.

(Надзор над законитошћу рада овлаштених организација)

Надзор над законитошћу рада овлаштене организације која је добила дозволу из члана 60. став (1) овог закона, у дијелу који се односи на обављање периодичних прегледа и испитивања средстава за рад и средстава и опреме личне заштите, врши Федерално министарство рада и социјалне политике.

ДИО ОСМИ - ПОСЕБНА СИГУРНОСТ И ЗАШТИТА ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 65.

(Заштита група посебно осјетљивих на ризике)

- (1) Послодавац је дужан организирати радно мјесто тако да води рачуна о присуству група осјетљивих на одређене ризике.
- (2) Групе посебно осјетљиве на ризике, као што су труднице, породилје или дојилје, малољетници, лица са инвалидитетом, као и радници са промијењеном радном способношћу у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању, морају се заштитити од опасности које посебно њих погађају, у складу са овим законом, другим прописима, колективним уговором и опћим актом послодавца.

Члан 66.

(Забрана рада група посебно осјетљивих на ризике на одређеним пословима)

- (1) Забрањен је рад трудницама, породилјама и дојилјама на пословима на којима постоји ризик од изложености опасним материјама, хемијским, физичким и биолошким агенсима, штетним зрачењима и микроклиматским утицајима, односно на пословима са тешким увјетима рада, као и посебно тешким и опасним пословима гдје постоји ризик по њихово физичко и ментално здравље.
- (2) Забрањен је рад малољетницима на пословима који могу угрозити њихово здравље и развој.
- (3) Радник са промијењеном радном способношћу не смије обављати послове на којима постоји опасност смањења преостале радне способности.

Члан 67.

(Поступак распоређивања радника на послове са повећаним ризиком)

- (1) Када су на одређеном радном мјесту такви увјети да успркос примјени мјера сигурности и здравља на раду и даље постоји преостали ризик и пријетња од оболијевања тј. инвалидитета, послодавац је дужан подузети мјере за спрјечавање обољења тј. настанка инвалидитета или даље погоршање болести радника.
- (2) У случајевима из става (1) овог члана радно вријеме се скраћује сразмјерно штетном утицају увјета рада на здравље и на радну способност радника, у складу са законом.
- (3) За послове који су интерним актом о сигурности и здрављу на раду и уговором о раду утврђени као послови са повећаним ризиком, поступак за распоређивање радника на те послове, увјете рада и здравствени надзор

прописује федерални министар у сарадњи са федералним министром здравства.

Члан 68.

(Посебно осигурање радника који обављају послове са повећаним ризиком)

Послодавац посебно осигурава од ризика несреће и повреде на раду раднике који обављају послове са повећаним ризиком, утврђене интерним актом о сигурности и здрављу на раду, ради обезбјеђења накнаде штете, у складу са законом.

ДИО ДЕВЕТИ - ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 69.

(Органи надлежни за вршење инспекцијског надзора)

- (1) Инспекцијски надзор над извршавањем овог закона, прописа донесених на основу закона, техничких прописа и стандарда који се односе на сигурност и здравље на раду и опћих аката из области сигурности и здравља на раду врши кантонална управа за инспекцијске послове (у даљем тексту: кантонална управа), осим надзора који је овим законом стављен у надлежност Федералне управе за инспекцијске послове (у даљем тексту: Федерална управа)
- (2) Послове инспекцијског надзора из става (1) овог члана врши инспектор рада.

Члан 70.

(Надлежности Федералне управе за инспекцијске послове)

- (1) Федерална управа врши непосредни надзор код послодавца који обавља дјелатност:
 - a) производње и прераде сировог жељеза, челика и феролегура,
 - b) производње и прераде глинице, алуминија, олова и цинка, мангана и других тешких метала,
 - c) производње базних хемикалија, пластичних маса, премазних средстава, лијекова и фармацеутских хемикалија,
 - d) производње и ускладиштења кокса и карбогаса и других техничких плинова,
 - e) производње експлозива и експлозивних средстава и галантерије,
 - f) производње и дистрибуције нафтних деривата,
 - g) производње целулозе и папира и хемијске прераде дрвета,
 - h) производње цемента и цементних производа,
 - i) производње електричне енергије.
- (2) Федерална управа врши непосредни надзор над извођењем радова:

- a) у тунелима и на другим подземним радовима изузев рударских,
 - b) на армирано-бетонским, челичним и дрвеним мостовима распона преко 20 м,
 - c) у кесонима и ронилачким радовима,
 - d) на изградњи термоелектрана и хидроелектрана.
- (3) Изузетно, у случају потребе, директор Федералне управе може рјешењем наредити да федерални односно кантонални инспектори врше инспекцијски надзор код свих послодаваца на територији Федерације.

Члан 71.

(Сарадња инспекцијских органа)

- (1) У вршењу инспекцијског надзора федерални инспектор рада остварује сарадњу са надлежним кантоналним инспекторима у питањима која су од заједничког интереса за вршење инспекцијског надзора и пружа им стручну помоћ.
- (2) У циљу јединственог провођења овог закона, федерални инспектор рада може издавати кантоналном инспектору рада одговарајуће налоге, упуте и инструкције за рад.

Члан 72.

(Обавеза вршења инспекцијских прегледа)

- (1) У вршењу инспекцијског надзора инспектори рада обавезни су код послодавца, код којег се обављају техничко-технолошки процеси рада, извршити прегледе најмање једном годишње, а у другим случајевима по потреби.
- (2) Инспектори рада обавезни су извршити и контролне прегледе код послодавца из става (1) овог члана код којег су наређене мјере за отклањање недостатка из области сигурности и здравља на раду.

Члан 73.

(Поступање у случају када се утврди повреда прописа из области сигурности и здравља на раду)

- (1) Ако инспектор рада утврди повреде прописа из области сигурности и здравља на раду донијет ће рјешење о отклањању тих недостатака односно неправилности и одредити рок у коме се они имају отклонити.
- (2) Послодавац је обавезан писмено извијестити инспектора о извршењу рјешења у року од осам дана од дана истека рока за отклањање недостатака, односно неправилности.
- (3) Инспектор рада може наредити да се проведе и мјера сигурности и здравља на раду која није прописана, ако су радници на раду непосредно угрожени.
- (4) Ако су за отклањање утврђених неправилности и недостатака потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље радника нису непосредно угрожени, инспектор рада наредит ће послодавцу да сачини посебан инвестициони програм о поступном усклађивању стања са одредбама прописа о сигурности и здрављу на раду.

Члан 74.

(Поступање инспектора код смртног случаја или несреће која је задесила једног или више радника)

- (1) Кантонална управа дужна је одмах по пријему обавјештења послодавца извијестити Федералну управу о сваком смртном случају, несрећи на раду која доводи до онеспособљености у трајању од три или више дана или било којем догађају који је задесио једног или више радника.
- (2) Кантонални инспектор рада обавезан је извршити увиђај сваког смртног случаја, несреће која је задесила једног или више радника и теже повреде на раду код послодавца.
- (3) Након извршеног увиђаја из става (2) овог члана кантонална управа обавезна је подузети одговарајуће мјере и доставити извјештај Федералној управи.
- (4) Код смртног случаја или несреће која је задесила једног или више радника, увиђај ће извршити и федерални инспектор рада.

Члан 75.

(Поступање инспектора у случају непосредне опасности по живот и здравље радника на раду)

- (1) Ако инспектор рада утврди да постоји непосредна опасност по живот и здравље радника на раду, донијет ће рјешење о забрани рада на радном мјесту.
- (2) Ако послодавац не поступи по рјешењу о отклањању недостатака, инспектор рада ће забранити рад на радном мјесту на које се рјешење односи, док се неправилности, односно недостаци не отклоне.

Члан 76.

(Обавеза чувања повјерљивих података)

Инспектор рада дужан је чувати као повјерљив податак име радника који му се обратио по било ком основу због непровођења прописа из области сигурности и здравља на раду.

Члан 77.

(Право на жалбу)

- (1) Против рјешења кантоналног инспектора рада може се изјавити жалба директору Федералне управе, у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (2) Против рјешења федералног инспектора рада донесеног у првом степену може се изјавити жалба Федералном министарству рада и социјалне политике у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (3) У случају када је наложена забрана рада жалба не одлаже извршење рјешења.

ДИО ДЕСЕТИ - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 78.

- (1) Новчаном казном од 5.000,00 до 15.000,00 КМ казнит ће се за прекршај послодавац:
 1. који изводи радове на изградњи, монтажи, замјени опреме, ремонту и реконструкцији објеката и техничко-технолошког процеса, ако не изводи радове према техничкој документацији, члан 10. став (1),
 2. који стави у промет или употребу средства за рад или опасне материје без претходно прибављене одговарајуће документације, члан 16,
 3. ако не осигура периодичне прегледе и испитивање средстава за рад и средстава и опреме личне заштите, члан 21. тачка и),
 4. ако не проводи мјере и не осигура средства за прву помоћ, члан 21. тачка м),
 5. ако не изврши процјену ризика на мјестима рада, члан 22. став (3),
 6. ако не упути радника на одговарајући љекарски преглед, члан 53. став (1),
 7. ако не утврди радна мјеста са повећаним ризиком, члан 53. став (2).
- (2) Новчаном казном из става (1) овог члана казнит ће се овлаштено привредно друштво или установа за сигурност и здравље на раду, ако:
 1. обавља послове сигурности и заштите на раду супротно одредбама овог закона и прописа донесених на основу закона или ако обавља послове сигурности и здравља на раду без прописане дозволе, члан 60. став (1),
 2. ако сачини или изда исправе чији је облик и садржина супротна пропису, члан 63.
- (3) За прекршај из става (1) овог члана казнит ће се и послодавац физичко лице новчаном казном од 1.000,00 до 1.500,00 КМ.
- (4) За прекршај из ст. (1) и (2) овог члана казнит ће се и одговорно лице код правног лица новчаном казном од 2.000,00 до 3.000,00 КМ.

Члан 79.

- (1) Новчаном казном од 4.000 до 15.000 КМ казнит ће се за прекршај:
 1. послодавац који израђује техничку документацију за објекте и техничко-технолошке процесе, ако при пројектовању не примијени прописане мјере сигурности и здравља на раду и не изда исправу којом потврђује да је пројектовање извршено у складу са законом и прописима донесеним на основу закона, члан 9,
 2. послодавац ако стави у употребу средства за рад и средства и опрему личне заштите без прибављене исправе да одговара прописима, односно потврде о испуњавању увјета стандарда, члан 13. став (3),
 3. произвођач и увозник радне опреме и средстава и опреме личне заштите ако не изда исправу којом доказује да одговарају међународним прописима, техничким прописима и прописаним мјерама сигурности и здравља или не изда упутство за употребу и одржавање на једном од службених језика у Босни и Херцеговини, односно Федерацији, члан 15. став (1),
 4. произвођач и увозник опасних материја ако не изда упутство за сигурну употребу и руковање на једном од службених језика у Босни и Херцеговини, односно Федерацији, члан 15. став (2),

- (2) За прекршај из става (1) овог члана казнит ће се и одговорно лице код правног лица новчаном казном од 1.500,00 до 2.500,00 КМ.

Члан 80.

- (1) Новчаном казном од 4.000,00 до 15.000,00 КМ казнит ће се за прекршај инвеститор ако не обезбиједи јединствени елаборат о уређењу радилишта у случају да два или више послодаваца користе исти простор за радилиште, члан 12.
- (2) Новчаном казном од 2.000,00 до 10.000,00 КМ казнит ће се за прекршај послодавац:
1. ако прије почетка радова не изради елаборат о уређењу радилишта у складу са прописима донесеним на основу закона, не изводи радове према том елаборату и у року не достави елаборат надлежној инспекцији рада, члан 11,
 2. ако правилником о сигурности и здрављу на раду не утврди организацију провођења сигурности и здравља на раду, члан 22. став (1),
 3. ако за све послове у техничко-технолошком процесу рада не утврди увјете рада и захтјеве у погледу здравствених и психофизичких способности, члан 23,
 4. ако од радника захтијева судјеловање у трошковима провођења мјера сигурности и здравља на раду, члан 27,
 5. ако не организује послове сигурности и здравља на раду зависно од техничко- технолошког процеса, броја радника, штетности по здравље, броја локација одвојених радних јединица, опасностима и ризицима по здравље радника, члан 29. став (1),
 6. ако не одреди једног или више стручних сарадника и не осигура му увјете за рад, члан 30. ст. (1) и (2),
 7. ако доводи у неповољнији положај стручног сарадника док поступа у складу са одредбама овог закона, члан 30. став (3),
 8. ако радницима не даје одговарајућа писана упутства, члан 34,
 9. ако не постави знакове упозорења и знакове опћих обавјештавања, члан 35,
 10. ако да радницима у употребу опасне материје које нису опремљене документом о безбједоносно-техничким подацима преведеним на један од службених језика у Босни и Херцеговини, односно Федерацији, члан 37,
 11. ако не изврши оспособљавање радника за сигуран и здрав рад, члан 42,
 12. ако дозволи самостално обављање послова раднику који претходно није оспособљен за самосталан рад на сигуран начин, члан 43,
 13. ако не премјести радника на друго радно мјесто које одговара његовим здравственим способностима, уколико такво радно мјесто постоји код послодавца, члан 55. став (1),

14. ако откаже уговор о раду раднику који не испуњава посебне здравствене увјете за рад на пословима са повећаним ризиком, члан 55. став (2),
 15. ако не обавијести надлежну инспекцију рада о смртном случају, тежој повреди на раду или професионалном обољењу, чл. 58. и 59,
 16. ако поступи противно одредби члана 66. и дозволи рад особама из ст. (1), (2) и (3) тог члана,
 17. ако не подузме мјере за спрјечавање наступања обољења односно инвалидитета код радника, члан 67,
 18. ако посебно не осигура од ризика несреће и повреде на раду раднике који обављају послове са повећаним ризиком, члан 68,
 19. ако не поступи по рјешењу инспектора рада у складу са чланом 73. ст. (1) и (3) овог закона.
- (3) За прекршај из ст. (1) и (2) овог члана казнит ће се и послодавац физичко лице новчаном казном од 500,00 до 1.000,00 КМ.
- (4) За прекршај из ст. (1) и (2) овог члана казниће се одговорно лице код правног лица новчаном казном од 1.000,00 до 2.000,00 КМ.

Члан 81.

- (1) Новчаном казном од 1.000,00 до 5.000,00 КМ казнит ће се за прекршај послодавац:
1. ако не консултује повјереника за сигурност и здравље на раду при изради правилника о сигурности и здрављу на раду, члан 22. став (5),
 2. ако не обезбиједи да приступ радним мјестима са повећаним ризиком имају само радници који су добили посебна упутства и заштитна средства, члан 24,
 3. ако не обезбиједи радницима средства и опрему личне заштите, члан 25. став (1),
 4. ако не обезбиједи да средства и опрема личне заштите буду у исправном стању и не утврди правилником о сигурности и здрављу на раду која средства и опрема личне заштите припадају раднику, члан 25. ст. (3) и (5),
 5. ако не обавијести раднике о ризицима по сигурност и здравље, те мјерама које је подузео ради унапређења сигурности и заштите здравља, члан 36,
 6. ако поступа супротно одредби члана 41. овог закона,
 7. ако не води евиденцију прописану одредбом члана 57. овог закона и не достави годишњи извјештај надлежној инспекцији рада,
 8. ако не достави извјештај из одредбе члана 58. овог закона,
 9. ако не организује радно мјесто тако да води рачуна о присуству група осјетљивих на одређене ризике, члан 65,
- (2) За прекршај из става (1) овог члана казнит ће се и послодавац физичко лице новчаном казном од 500,00 до 1.000,00 КМ.
- (3) За прекршај из става (1) овог члана казниће се и одговорно лице код правног лица новчаном казном од 100,00 до 1.000,00 КМ.

ХИ ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 82.

Послодавци су дужни да ускладе опће акте са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 83.

- (1) Организације које су до дана ступања на снагу овог закона биле овлаштене да врше послове из члана 21. став (1) Закона о заштити на раду („Службени лист СР БиХ“, број: 22/90), обавезне су да поднесу захтјев за утврђивање увјета у смислу члана 60. став (1) овог закона, у року од три мјесеца од дана доношења подзаконског акта из члана 62. овог закона.
- (2) Организације из става (1) овог члана, које у року од три мјесеца од дана доношења подзаконског акта из члана 62. овог закона, поднесу захтјев за утврђивање увјета у смислу члана 60. став (1) овог закона, задржавају овлаштење за вршење послова из члана 21. став (1) Закона о заштити на раду, све до доношења коначног рјешења по поднесеном захтјеву из става (1) овог члана.
- (3) Организацијама из става (1) овог члана, које у року од три мјесеца од дана доношења подзаконског акта из члана 62. овог закона, не поднесу захтјев за утврђивање увјета у смислу члана 60. став (1) овог закона, са даном истека рока из става (1) овог члана, по сили закона престаје овлаштење за вршење послова из члана 21. став (1) Закона о заштити на раду.

Члан 84.

Прописи из одредбе члана 22. став (4), члана 30. став (5), члана 56, члана 58. став (2), члана 61. став (4), члана 62. и члана 63. став (3) овог закона, донијет ће се у року од дванаест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 85.

До доношења прописа из члана 84. овог закона примјењиват ће се:

1. Правилник о условима за утврђивање радних мјеста са посебним условима рада и лјекарским прегледима радника на тим радним мјестима („Службени лист СР БиХ“, број: 2/91),
2. Правилник о поступку скраћивања радног времена на радним мјестима са посебним условима рада („Службени лист СР БиХ“, број: 2/91),
3. Правилник о условима које у погледу кадрова и техничке опреме морају испуњавати организације које врше периодичне прегледе и испитивања из области заштите на раду („Службени лист СР БиХ“, број: 2/91),
4. Правилник о вођењу евиденције, чувању исправа и садржају годишњег извјештаја из области заштите на раду („Службени лист СР БиХ“, број: 2/91),

5. Правилник о начину и поступку вршења периодичних прегледа и испитивања из области заштите на раду („Службени лист СР БиХ“, број: 2/91),
6. Правилник о пружању прве помоћи у случају повреде и обољења радника на раду („Службени лист СР БиХ“, број: 38/86).

Члан 86.

До доношења нових прописа о сигурности и здрављу на раду, ако нису у супротности са одредбама овог закона и другим прописима, примјењују се:

1. Опћи правилник о хигијенско-техничким заштитним мјерама при раду („Службени лист ФНРЈ“, бр. 16/47, 18/47 и 36/50),
2. Правилник о хигијенским и техничким заштитним мјерама при раду у кудељарама („Службени лист ФНРЈ“ број: 46/47),
3. Правилник о хигијенским и техничким заштитним мјерама при раду у графичким предузећима („Службени лист ФНРЈ“, број: 56/47),
4. Правилник о хигијенским и техничким мјерама при раду у фабрикама стакла-стакларама („Службени лист ФНРЈ“, бр. 14/48, 18/48),
5. Правилник о хигијенским и техничким мјерама при раду у каменоломима и цигланама, као и код вађења глине, пијеска и шљунка („Службени лист ФНРЈ“, број: 69/48),
6. Правилник о заштитним мјерама при руковању експлозивом и лагумању (минирању) у рудницима и каменоломима, као и при другим радовима (прилог број 8 уз „Службени лист ФНРЈ“, број: 98/49),
7. Правилник о техничким и здравствено-техничким заштитним мјерама на раду при хемијско-технолошким процесима (прилог број 8 уз „Службени лист ФНРЈ“, број: 55/50),
8. Правилник о техничким и здравствено-техничким заштитним мјерама при раду у црној металургији („Службени лист ФНРЈ“, број: 7/55),
9. Правилник о хигијенским и техничким заштитним мјерама при ронилачким радовима („Службени лист ФНРЈ“, број: 36/58),
10. Правилник о хигијенско-техничким мјерама при раду на преради и обради метала („Службени лист ФНРЈ“, број: 40/61),
11. Правилник о хигијенско-техничким заштитним мјерама при лучко-транспортном раду („Службени лист СФРЈ“, број: 14/64),
12. Правилник о заштити на раду при техничком обрађивању легура лаких метала у купатилима с нитратним солима („Службени лист СФРЈ“, број: 48/65),
13. Правилник о заштити на раду при одржавању моторних возила и пезову моторним возилима („Службени лист СФРЈ“, број: 55/65),
14. Правилник о заштити на раду при утовару терета у теретна моторна возила и истовару терета из таквих возила („Службени лист СФРЈ“, број: 17/66),
15. Правилник о заштити на раду с уређајима за укрцавање и искрцавање терета на поморским бродовима и пловилима унутрашње пловидбе („Службени лист СФРЈ“, број: 32/66),

16. Правилник о заштити на раду у пољопривреди („Службени лист СФРЈ“, број: 34/68),
17. Правилник о заштити на раду у грађевинарству („Службени лист СФРЈ“, бр. 42/68 и 45/68),
18. Правилник о техничким нормативима за дизалице („Службени лист СФРЈ“, број: 65/91),
19. Правилник о средствима личне заштите на раду и личној заштитној опреми („Службени лист СФРЈ“, број: 35/69),
20. Правилник о заштити на раду при изради експлозива и барута и манипулисању експлозивима и барутима („Службени лист СФРЈ“, број: 55/69),
21. Правилник о посебним мјерама и нормативима за заштиту на раду при преради и обради коже, крзна и отпадака коже („Службени лист СФРЈ“, број: 47/70),
22. Правилник о опћим мјерама и нормативима заштите на раду од буке у радним просторијама („Службени лист СФРЈ“, број: 29/71),
23. Правилник о мјерама и нормативима заштите на раду на оруђима за рад („Службени лист СФРЈ“, број: 18/91),
24. Правилник о заштити на раду у шумарству („Службени лист СР БиХ“, број: 20/85),
25. Правилник о заштити на раду са развијачима ацетилена и ацетиленским станицама („Службени лист СР БиХ“, број: 2/87),
26. Правилник о заштити на раду при механичкој преради и обради дрвета и сличних материјала („Службени лист СР БиХ“, број: 5/86),
27. Правилник о заштити на раду у жељезницама („Службени лист СР БиХ“, бр. 42/86 и 3/87),
28. Правилник о општим мјерама заштите на раду за грађевинске објекте намјењене за радне и помоћне просторије и радне просторе („Службени лист СР БиХ“, број: 5/88),
29. Правилник о заштити на раду при кориштењу електричне енергије („Службени лист СР БиХ“, број: 34/88).

Члан 87.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о заштити на раду („Службени лист СР БиХ“, број: 22/90).

Члан 88.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

НАЦРТА ЗАКОНА О СИГУРНОСТИ И ЗАШТИТИ НА РАДУ

I - УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана ИВ.А.20.(1)д), а у вези са чланом ИИИ.2.е) и чланом ИИ.А.2.1) Устава Федерације Босне и Херцеговине.

Према одредбама члана ИВ.А.20.(1)д) Устава Федерације Босне и Херцеговине, Парламент Федерације БиХ надлежан је за доношење закона о вршењу функција федералне власти, а према одредбама члана ИИИ.2.е) федерална власт и кантони надлежни су за социјалну политику.

Према одредбама члана ИИ.А.2.1) Устава Федерације БиХ, Федерација Босне и Херцеговине осигурава примјену највишег нивоа међународно признатих права и слобода, а посебно осигурава провођење ратифицираних међународних конвенција, међу којима је и Конвенција Међународне организације рада бр. 155 о заштити на раду и радној средини (1981).

II - РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о заштити на раду који је у примјени, донесен је 1990. године те га је, у склопу реформе радног законодавства, а као његов битан сегмент, било неопходно осавременити и ускладити са насталим промјенама, те осигурати систем правила чијом примјеном се, прије свега, постиже превенција у настајању повреда на раду, професионалних обољења и других обољења у вези са радом, посебна заштита жена у вези са материнством, младих, инвалида и професионално обољелих особа од даљег оштећења здравља и умањења радне способности, очување радне способности старијих радника у границама примјереним њиховој животној доби, као и заштита радне околине.

Осим тога, приликом израде овог закона извршено је и усклађивање његових одредаба са Конвенцијом о заштити на раду и радној средини, број 155. и Препоруком о заштити на раду и радној средини број 164. Међународне организације рада, као и одредбама ревидиране Еуропске социјалне повеље које се односе на право радника на сигурне и здраве увјете рада, а које је Босна и Херцеговина прихватила и ратифицирала.

При изради текста кориштене су и одредбе Оквирне Директиве Вијећа Европске Заједнице о увођењу мјера за подстицање побољшања сигурности и здравља радника на раду ЕУ 89/391/ЕЕЗ (1989), која садржи опће принципе у вези превенције професионалних ризика, сигурности и здравља на раду и елиминације ризика који могу изазвати несретне случајеве, на којој се темеље сви модерни европски закони који уређују ову област.

Овим законом се обезбјеђује и његова ефикасна и досљедна примјена вршењем инспекцијског надзора и подузимањем одговарајућих мјера инспектора рада у оквиру овлаштења утврђених законом.

Циљ овог закона је је осигурање таквих увјета на раду којима се у највећој могућој мјери смањују повреде на раду, професионална обољења и обољења у вези са радом и који стварају претпоставку за пуно физичко, психичко и социјално благостање запослених.

Влада Федерације Босне и Херцеговине на сједници одржаној дана 19.11.2013. године, утврдила је Нацрт закона о сигурности и здрављу на раду, уз закључак да се исти прије упућивања у парламентарну процедуру још једном размотри на Економско социјалном вијећу за територију Федерације Босне и Херцеговине. На сједници тог вијећа одржаној дана 02.03.2016. године, договорено је да ће Удружење послодаваца у Федерацији БиХ и Савез самосталних синдиката БиХ одржати састанак на којем ће усагласити примједбе и сугестије на наведени Нацрт закона. С тим у вези, Федералном министарству рада и социјалне политике су дана 21.03.2016. године, достављене усаглашене примједбе социјалних партнера на текст поменутог Нацрта, које су углавном прихваћене и уграђене у текст овог закона. С обзиром да након утврђивања Нацрта, овај закон није био упућен у парламентарну процедуру, те како је текст истог измијењен прихватањем усаглашених примједби и сугестија социјалних партнера, исти је враћен у форму Преднацрта.

С обзиром да се овим законом уређује област која је у заједничкој надлежности федералне и кантоналних власти, Преднацрт Закона о сигурности и здрављу на раду, достављен је свим кантонима ради прибављања мишљења о истом.

С тим у вези, пристигла су позитивна мишљења Кантона Сарајево и Средњобосанског кантона. Такођер, на Преднацрт Закона, у остављеном року, пристигла су и мишљења Босанско-подрињског кантона Горажде, Зеничко-добојског кантона, Херцеговачко-неретванског кантона и Тузланског кантона, који су доставили одређене приједлоге и сугестије, а уважене су оне за које је оцијењено да су оправдане.

У складу са чланом 27. Пословника о раду Владе Федерације Босне и Херцеговине - Пречишћени текст („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 6/10, 37/10 и 62/10), Преднацрт Закона о сигурности и здрављу на раду, достављен је Федералном министарству финансија, Федералном министарству правде и Уреду Владе Федерације Босне и Херцеговине за законодавство и усклађеност са прописима Еуропске уније, ради давања мишљења. У погледу наведеног, Федерално министарство финансија и Уред Владе Федерације Босне и Херцеговине за законодавство и усклађеност са прописима Еуропске уније нису

имали примједби ни сугестија на достављени Преднацрт Закона. Федерално министарство правде је доставило одређене примједбе и сугестије на Преднацрт Закона, које су уважене.

Разматрајући Преднацрт овог закона, Влада Федерације Босне и Херцеговине је на 71. сједници одржаној дана 29.09.2016. године, утврдила Нацрт Закона о сигурности и заштити на раду, уз измјену у називу Закона, гдје је ријеч „здрављу“ замијењена ријечју „заштити“.

III - ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ ПРАВНИХ РЈЕШЕЊА

Основне одредбе (чл. 1 – 7) – Прописано је да се овим законом утврђују права, обавезе и одговорности послодаваца и радника у вези са провођењем и побољшањем сигурности и здравља на раду, као и систем правила чијом примјеном се постиже спрјечавање повреда на раду, професионалних обољења и других обољења у вези са радом, као и заштита радне околине. Утврђени су појмови који се у закону користе и одређено њихово значење и одређена лица која имају право на сигурност и здравље на раду.

Опћи захтјеви за сигурне и здраве увјете рада (чл. 8 – 18) – Утврђена је обавеза послодавца који израђује техничку документацију за објекте и техничко-технолошке процесе, да при пројектовању примијени прописане мјере сигурности и здравља на раду, са знаком свих ризика и мјера за њихово отклањање. Такођер је предвиђена обавеза издавања посебне исправе да је пројектовање извршено у складу са законом и другим прописима донесеним на основу закона. (члан 9)

Чланом 10. утврђена је обавеза послодавца који изводи радове на изградњи објеката и техничко-технолошких процеса, да изводи радове према техничкој документацији у којој су пројектоване мјере сигурности и здравља на раду, а почетак рада увјетован употребном дозволом.

Послодавац се такођер обавезује да изради елаборат о уређењу радилишта и изводи радове у складу с тим елаборатом, а главни извођач, односно инвеститор да обезбиједи јединствени елаборат о уређењу радилишта када два или више послодаваца користе исти простор за радилиште. (члан 11. и 12)

Сва средства за рад могу се употребљавати само ако имају одговарајућу исправу којом се доказује да одговарају прописима, односно потврду о испуњавању увјета стандарда када се ради о средствима личне заштите. (члан 13)

Чланом 15. утврђене су обавезе произвођача и увозника радне опреме и средстава и опреме личне заштите и произвођача и увозника опасних материја у погледу исправа којом се доказује да одговарају међународним и техничким прописима, као и упутства за употребу, одржавање и руковање, преведено на службене језике у Босни и Херцеговини, односно Федерацији.

Обавезе послодавца (чл. 19 – 48) – Цијело поглавље утврђује обавезе послодавца и то као: опће обавезе, обавезе у вези организовања послова сигурности и здравља на раду, прве помоћи, противпожарне заштите и евакуације радника, обавјештавања радника, савјетовања и укључивања радника и њихових представника и оспособљавања радника.

У члану 20. утврђена су начела која послодавац треба да поштује у провођењу мјера сигурности и здравља на раду, а у члану 21. наведене су све обавезе послодавца, од којих су оне које имају посебан значај, детаљније разрађене у даљњем тексту.

Чланом 22. утврђена је обавеза послодавца да правилником о сигурности и заштити здравља на раду, а на основу претходне процјене ризика на мјестима рада, утврди организацију провођења сигурности и заштите здравља, правила превенције и заштите и права и обавезе стручног сарадника и радника у овој области.

Овдје је такођер предвиђен опћи принцип, садржан у свим међународним документима, да мјере заштите које проводи послодавац, а које се односе на сигурност и здравље не смију стварати финансијске обавезе код радника. (члан 27)

Чланом 30. утврђена је обавеза послодавца код којег постоје радна мјеста са повећаним ризиком да ангажује стручног сарадника за сигурност и здравље на раду који ће обављати послове везане за спрјечавање ризика на раду и заштиту здравља радника и наведени послови које обавља стручни сарадник.

Поред обавеза стручног сарадника, утврђена је његова потпуна стручна независност у односу на послодавца, те прописано да не може бити доведен у неповољнији положај због послова које обавља у спрјечавању ризика на раду и заштити здравља радника.

У циљу обезбјеђења већег нивоа заштите, радници морају бити обавијештени о свим ризицима по њихову сигурност и здравље на раду и о мјерама које су потребне да би се смањили или елиминисали ти ризици. (члан 34)

Информисаност, дијалог и учешће радника у свим питањима у погледу сигурности и здравља на раду обезбјеђује се и преко повјереника за сигурност и здравље на раду којег бирају радници код послодавца који запошљава више од 30 радника.

У случају да радници не изаберу повјереника за сигурност и здравље на раду на начин предвиђен овим законом, именоват ће га синдикат. (члан 40)

Чланом 41. утврђена су права повјереника за сигурност и здравље на раду, обавезе послодавца везане за његов рад, те прописано да не може бити доведен у неповољнији положај због својих послова везаних за сигурност и здравље на раду.

Одредбама члана 42 – 45. утврђено је да послодавац не смије дозволити самостално обављање послова раднику који није претходно теоретски и практично оспособљен за сигуран и здрав рад, на начин прилагођен специфичностима његовог радног мјеста. Оспособљавање радника врши се у току радног времена и не смије изазвати трошкове за радника.

Права и обавезе радника (чл. 46 – 49) – Децидно су утврђене обавезе радника у погледу сигурности и здравља на раду и утврђено да радник, непридржавањем прописаних правила и обавеза, чини тежу повреду радних обавеза. (члан 48)

Здравствени надзор (чл. 50 – 56) – Утврђена је обавеза послодавца да осигура радницима услуге специфичне здравствене заштите чије пружање уговара са здравственом установом или са специјалистом медицине рада у приватној пракси.

Такођер је прописано који послови се сматрају пословима са повећаним ризиком, односно нарочито тешки, напорни и по здравље штетни послови, те обавеза послодавца да опћим актом утврди радна мјеста са повећаним ризиком, као и обавезно упућивање радника на одговарајући претходни и периодични љекарски преглед на начин, по поступку и у роковима које утврди Федерални министар рада у сарадњи са Федералним министром здравства.

Евиденције и извјештавање (чл. 57 – 59) – Утврђене су обавезне евиденције које води послодавац.

Овлаштене организације за сигурност и заштиту здравља на раду (чл. 60 – 64) – Дата је могућност да се привредном друштву или установи која испуњава кадровске, техничке, организацијске и друге увјете изда дозвола за обављање одређених стручних послова из области сигурности и здравља на раду и случајеви у којима ће се та дозвола одузети. Дозволу издаје, односно одузима, рјешењем Федерални министар рада, а рјешења се уписују у посебни регистар којег води Федерално министарство рада и социјалне политике. (члан 60)
Федерални министар рада у сарадњи са Федералним министром здравства прописује кадровске, организацијске, техничке и друге увјете које морају испуњавати овлаштене организације. (члан 62)

Посебна сигурност и заштита здравља на раду (чл. 65 – 68) – Прописане су посебне обавезе послодавца везане за сигурност и заштиту здравља категорија радника посебно осјетљивих на ризике, као што су труднице, породилје, дојилје, малољетници и радници са промијењеном радном способношћу. Значајна новина је увођење обавезе послодавца да код осигуравајућег друштва осигура раднике који обављају послове са повећаним ризиком. (члан 71)

Инспекцијски надзор (чл. 69 – 77) – Утврђен је инспекцијски надзор над провођењем овог закона и прописа донесених на основу закона, техничких прописа и стандарда који се односе на сигурност и здравље на раду, а који обављају федерални односно кантонални инспектори рада. Законом је подијељена надлежност федералне и кантоналних инспекција рада према дјелатности послодавца, те предвиђене мјере које инспектори подузимају у случају утврђивања повреда прописа о сигурности и здрављу на раду. Посебно је регулисано поступање послодавца и инспекције рада код смртних случајева и несреће на послу која је задесила једног или већи број запосленика или у случају теже повреде на раду.

Казнене одредбе (чл. 78 – 81) – Прописани су прекршаји и утврђене новчане казне за те прекршаје.

Пријелазне и завршне одредбе (чл. 82 – 88) – Уређено је ступање на снагу овог закона, престанак важења Закона о заштити на раду („Службене новине СР БиХ“ број 22/90) и утврђени рокови за доношење подзаконских аката.

IV - ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За провођење овог закона није потребно осигурати додатна финансијска средства у Буџету Федерације Босне и Херцеговине.